

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj 64 0 P 040340 17 Rev
Sarajevo, 19.07.2018. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Fatime Imamović, kao predsjednice vijeća, Zlate Džafić i Suada Kurtović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice J. K., Ulica ..., Z., zastupana po punomoćniku M. B., advokatu iz P., protiv tužene O. P. F. G. M. broj... , zastupane po O. p. P, radi naknade štete zbog diskriminacije, v.s. 5.200,00 KM, odlučujući o reviziji tužiteljice protiv presude Kantonalnog suda Široki Brijeg broj 64 0 P 040340 16 GŽ od 18.04.2017. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 19.07.2018. godine, donio je

R J E Š E N J E

Revizija se usvaja, drugostepena presuda ukida u stavu prvom izreke kojim je odbijena žalba tužiteljice i prvostepena presuda pod tačkom I izreke potvrđena i predmet vraća drugostepenom sudu na ponovno odlučivanje u tom ukinutom dijelu.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Širokom Brijegu broj 64 0 P 040340 16 P od 06.05.2016. godine, stav I izreke, odbijen je tužbeni zahtjev koji glasi:

„Utvrdjuje se da je tužena povrijedila pravo tužitelja nejadnakim postupanjem.“
„Dužna je tužena na ime naknade štete zbog diskriminacije isplatiti tužitelju iznos od ... KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe tj. 16.05.2015. godine pa sve do isplate, te mu naknaditi troškove postupka sve u roku od 30 dana i pod prijetnjom izvršenja“.

Stavom II izreke određeno je da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda Široki Brijeg broj 64 0 P 040340 16 Gž od 18.04.2017. godine žalba tužiteljice je odbijena i prvostepena presuda pod tačkom I izreke potvrđena.

Žalba tužene je uvažena i prvostepena odluka pod tačkom II izreke se ukida i u tom dijelu vraća prvostepenom sudu na ponovni postupak i odluku.

Protiv drugostepene presude reviziju je izjavila tužiteljica zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija

usvoji, pobijana presuda preinači i usvoji tužbeni zahtjev ili ukine i predmet vrati na ponovni postupak drugostepenom sudu.

U podnesenom odgovoru na reviziju tužena je osporila revizijske prigovore, te istakla da je općinski načelnik tužene dana ... godine sačinio plan isplate preostalog duga prema tužiteljici koji joj je i dostavljen, da se tužena pridržava plana i izvršava isplate više nego je i predviđeno u planu isplate, te da je do ... godine isplaćeno tužiteljici ... KM, te da će do kraja ... godine izvršiti isplatu i preostalog dijela duga u iznosu od ... KM. Predlaže da se revizija odbije.

Ispitujući pobijanu presudu u okvirima razloga revizije, te u skladu sa članom 241. Zakona o parničnom postupku- daljem tekstu ZPP (Službene novine F BiH br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Revizija je osnovana.

Predmet spora je zahtjev za utvrđenje da je tužena povrijedila pravo tužiteljice nejednakim postupanjem, te je tužena dužna da joj na ime naknade nematerijalne štete zbog diskriminacije isplati iznos od ... KM (zahtjev je postavljen na iznos od ... KM na glavnoj raspravi od 19.11.2015. godine) sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka.

Odgovornost tužene tuželjica temelji na činjenici da je presudom Općinskog suda u Širokom Brijegu P-53/05 od 20.07.2005. godine, koja je pravomoćna 04.05.2006. i izvršna 05.06.2006. godine, tužena dužna tužiteljici isplatiti na ime naknade štete na stambenom objektu novčani iznos od ... KM sa zakonskim zateznim kamatom od ... godine do isplate i troškove postupka od ... KM, koji tužena nije isplatila ni nakon više pokušaja tužiteljice da se vansudskim putem naplati zbog čega je morala pokrenuti izvršni postupak dana 12.10.2007. godine protiv tužene, da presuda još uvijek nije izvršena, ali da tužena vrši isplate po drugim presudama koje su donesene poslije predmetne presude. Navedeno da slijedi iz presude istog prvostepenog suda broj 64 0 P 003750 08 od 20.01.2011 godine i rješenja o izvršenju te presude od 29.05.2012. godine, te iz Sporazuma između O. P. (tužene) i S. s. d. s. i n. u organima državne službe i javnim ustanovama u F BiH- S. o. O. P. od ... godine, kojim su se stranke usaglasile da se prava i obaveze proistekle iz radnog spora za isplatu razlike naknade za ishranu u tijeku rada za period od ... godine do ... godine, naknadu na ime jubilarnih nagrada za neprekidni rad u tijelima uprave i troškove parničnog postupka vođenog pred Općinskim sudom u Širokom Brijegu, broj presude ... od ... godine, kao i prava članova Sindikalne organizacije koji su naknadno pristupili, riješe sporazumno. Da je u proračunu Općine ... za ..., ... i ... godinu predviđena isplata po pravomoćnim sudskim odlukama, da se po presudi Općinskog suda u Širokom Brijegu broj 64 0 Rs 023114 12 Rs od 7.5.2013. godine vrši isplata tužiteljima prema Sporazumu općine P. i Samostalnih sindikata i državnih službenika od 22.12.2014. godine.

U iznesenoj činjeničnoj i pravnoj situaciji prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev zaključivši da se postavljenim tužbenim zahtjevom ne vidi koje je to pravo tužiteljice povrijeđeno, odnosno koje bi to sud trebao utvrditi nejednako postupanje, dakle nejednako postupanje u odnosu na koju radnju, odnosno ne radnju tužene, da iz historijata tužbe, pa i same procesne građe proizilazilo bi nejednako postupanje tužene u

odnosu na isplatu po pravomoćnim sudskim odlukama. Međutim, kako se tužbeni zahtjev ne postavlja na način da se vrši identifikacija nejednakog postupanja, u čemu se ona ogleda, a koje postavljanje traži član 12. Zakona o zabrani diskriminacije u BiH, te kako sud postupuje u granicama zahtjeva, to sud nije mogao odlučiti o tako postavljenom tužbenom zahtjevu, odnosno utvrditi nejednako postupanje, a zbog čega nije posebno ni analizirao provedene dokaze. Kako je izostalo utvrđenje diskriminacije to nema ni odgovornosti tužene za štetu zbog diskriminacije.

Drugostepeni sud je odlučujući o žalbama parničnih stranaka žalbu tužiteljice odbio i potvrdio prvostepenu presudu u odbijajućem dijelu prihvatajući u cijelosti razloge prvostepenog suda kao pravilne, dok je žalbu tužene uvažio u odnosu na odluku o troškovima postupka, ukinuo presudu u tom dijelu i predmet se vraća na ponovni postupak i odluku prvostepenom sudu u ukinutom dijelu.

Osnovano se revizijom ukazuje da je pogrešan stav nižestepeni sudova da je tužbeni zahtjev u ovoj parnici postavljen suprotno članu 12. Zakona o zabrani diskriminacije jer nije postavljen na način da se vrši identifikacija nejednakog postupanja i u čemu se ona ogledala, zbog čega nisu mogli odlučiti o tako postavljenom tužbenom zahtjevu.

Odredbom člana 12. Zakona o zabrani diskriminacije (Službeni glasnik BiH broj 59/09 i 66/16) propisane su četiri posebne tužbe koje mogu biti postavljene u postupcima zaštite od diskriminacije. Stavom 1. ove odredbe propisano je da lice ili grupa lica koja su izložena bilo kojem obliku diskriminacije prema odredbama ovog zakona ovlašteni su da podnesu tužbu i traže:

- a) utvrđivanje da je tuženi povrijedio tužiočevo pravo na jednako postupanje, odnosno da radnja koju je preduzeo ili propustio može neposredno dovesti do povrede prava na jednako postupanje (tužba za utvrđivanje diskriminacije);
- b) zabranu preduzimanja radnji kojima se krši ili može prekršiti tužiočevo pravo na jednako postupanje, odnosno da se izvrše radnje kojima se uklanja diskriminacija ili njene posljedice (tužba za zabranu ili otklanjanje diskriminacije);
- c) da se nadoknadi materijalna i nematerijalna šteta uzrokovana povredom prava zaštićenih ovim zakonom (tužba za naknadu štete);
- d) da se presuda kojom je utvrđena povreda prava na jednako postupanje na trošak tuženika objavi u medijima.

Prema stavu 2. istog člana zahtjevi iz stava 1. ovog člana mogu se istaknuti zajedno sa zahtjevima za zaštitu drugih prava o kojima se odlučuje u parničnom postupku ako su svi zahtjevi u međusobnoj vezi, bez obzira na to da li je za te zahtjeve propisano rješavanje u redovnom ili u posebnom parničnom postupku osim sporova o smetanja posjeda. U tom slučaju primjenjuju se mjerodavna pravila za vrstu spora o kojoj je riječ ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Dakle, navedenim odredbama zakona nije propisano obavezno kumulativno podnošenje tužbe na utvrđenje postojanja diskriminacije i tužbe za naknadu štete. Postavljanje i opredjeljenje tužbenog zahtjeva je potpuna dispozicija tužitelja, pa je tužitelj ovlašten da podnese tužbu u skladu sa bilo kojom tačkom stava 1. člana 12. Zakona o zabrani diskriminacije. Stoga, kako je navedenom odredbom dato pravo tužitelju na postavljanje odvojenih tužbenih zahtjeva iz osnova nejednakog postupanja samim tim je omogućeno

i da tužitelj postavlja samostalan tužbeni zahtjev opredjeljen na naknadu štete o čijoj se osnovanosti i visini može raspravljati bez da se prethodno izrekom presude utvrdi postojanje diskriminacije. Dakle, bitno je da se iz sadržaja tužbe, činjenica na kojima tužilac zasniva tužbeni zahtjev i izvedenih dokaza kojima se utvrđuju te činjenice, može jasno prepoznati i utvrditi diskriminacija kao osnov za naknadu štete.

Zbog pogrešnog pravnog stava u pogledu primjene člana 12. Zakona o zabrani diskriminacije u ovoj pravnoj stvari ostale su nepotpuno utvrđene činjenice odlučne s aspekta predmeta spora budući da nižestepeni sudovi nisu ocijenili izvedene dokaze koje su parnične stranke izvele na glavnoj raspravi na okolnosti navoda tužbe i odgovora na tužbu, pa stoga nije bilo uvjeta za preinačenje presude u pobijanom dijelu.

Iz navedenih razloga ovaj sud je primjenom odredbe člana 250. stav 2. ZPP reviziju tužiteljice usvojio, drugostepenu presudu u pobijanom dijelu ukinuo (stav I izreke) i predmet vratio drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

U ponovnom postupku drugostepeni sud će postupiti u skladu sa uputama iz ove revizijske odluke i nakon toga donijeti novu i na zakonu zasnovanu odluku za koju će dati potpune činjenične i pravne razloge.

Predsjednica vijeća
Fatima Imamović, s.r.